

**Завдання III етапу Всеукраїнської олімпіади
з української мови та літератури (9 клас)**

Українська мова

1. Завдання на вибір.

– «Моя оригінальність – моя проблема», – кажуть деякі підлітки. Часто суспільство виявляє нетерпимість незвичайних, на їхню думку, людей.

Напишіть твір-роздум на тему: «Чи легко бути «білою вороною?» (обсяг – 2 сторінки). Доберіть аргументи та наведіть приклади. Використайте різні способи передавання чужого мовлення.

– Трапляється, що молоді люди вдаються до наслідування відомих людей: відеоблогерів, спортсменів, співаків... Водночас вони забувають про власну індивідуальність. Напишіть твір-роздум на тему: «Людина хороша, коли на себе схожа» (обсяг – 2 сторінки). Доберіть аргументи та наведіть приклади. Використайте різні види складнопідрядних речень.

12 б.

2. Лінгвістичний бліц. Виконайте завдання.

2.1. Складіть по одному реченню зі словами *збірник* та *збірка*, проілюструвавши відмінності в їх лексичному значенні.

2 б.

2.2. Поясніть уживання в реченні розділових знаків, позначених цифрами.

Коли він виступав,(1) полемізуючи із супротивником, його чорні очі під зведеними,(2) мов крила птаха, чорними бровами горіли,(3) сипали іскри гніву.

3 б.

2.3. Поставте наголос у словах: *зручний, фаховий, чорнослив, фартух, видання, вести*.

3 б.

2.4. Запишіть слова фонетичною транскрипцією: *пісня, забуваєшся, повсякденно*.

3 б.

2.5. Запишіть слова відповідно до правописних норм: *чийого..небудь, виїз..ний, скрин..ці, пліч..о..пліч, др..жати, підв..язати*.

3 б.

3. Доберіть українські відповідники до запозичених слів.
Фундатор; ексклюзивний; імпонувати; комфортний

2 б.

4. Поясніть значення мовознавчих термінів *складений дієслівний присудок, словосполучення, двоскладне речення*. Відповідь проілюструйте прикладами.

3 б.

5. Запишіть числівники словами, узгодивши їх з іменниками.

Продали 26 (двері); закупили 472 (автомобіль); витратили 15 000 000 (гривня); відвантажили 193 (тонна); купили 111 (планшет); утворили близько 100 (організація).

6 б.

6. Відредагуйте словосполучення.

Запрошуються всі бажаючі; не залишати сумнівів; інженер по освіті; думки співпадають; шириною чотири метра; лопнуло терпіння.

3 б.

7. Поставте розділові знаки, підкресліть головні та другорядні члени, надпишіть над кожним словом, до якої частини мови воно належить. Накресліть схему речення.

Совість наймудріша книга яку дало нам життя у неї слід заглядати якнайчастіше (Б. Паскаль).

6 б.

Українська література

Завдання 1-6 визначають коротку відповідь, що треба вписати у вільний рядок.

1. Цей жанр, поширений у Франції (любовна пісня), Італії (пісня до танцю), Шотландії (пісні про помсту, нещасливе кохання), в Україні набув трагічного характеру й описує незвичайні ситуації. Як називається цей жанр українського фольклору?

2. Хто приносить рідним звістку про смерть козака у творі «Ой на горі вогонь горить»?

3. Як називається найдавніша датована рукописна пам'ятка Руси-України, що була переписана з болгарського оригіналу дяком Григорієм (1056-1057 рр.)?

4. Яким ліричним твором прославився Семен Климівський?

5. Хто написав перший драматичний твір нової української літератури?

6. Сюжет якого твору передає ілюстрація?

6 б.

У завданні 7 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант,

позначений буквою. Відповідь упишіть під завданням у такому форматі:
1) А, 2) Б, 3) В, 4) Г.

7. Установіть відповідність.

<i>Герої твору</i>	<i>Літературний жанр</i>
1 Бджола, Шершень	А бурлескно-травестійна поема
2 Евандр, Вулкан	Б соціально-побутова драма
3 Петро, Микола	В сентиментальна повість
4 Настя, Наум	Г народна балада
	Д байка

1) __, 2) __, 3 __, 4) __ .

4 б.

Завдання 8-9 визначають письмову відповідь на запитання.

8. Система підтекстів – це одна з форм літературної інтерпретації, коли йде запозичення сюжету, імен героїв, але твір будується так, щоб читач побачив реалії свого часу. Для цього автори часто використовують алюзію. Наведіть приклади алюзії (*не менше трьох*) у творі І. Котляревського «Енеїда». Обсяг відповіді – 5-10 речень.

4 б.

9. Що таке *композиція* художнього твору? Яка подія повісті Г. Квітки-Основ'яненка «Маруся» є кульмінацією, а яка – розв'язкою? Назвіть позасюжетні елементи повісті (*не менше трьох*).

10 б.

Загальна кількість балів – 70.